

שִׁיהוּ אוֹמְרִים, מִן הָעוֹלָם וְעַד
הָעוֹלָם. וְהִתְקִינוּ, שִׁיְהֵא אָדָם שׁוֹאֵל
אֶת שְׁלוֹם חֲבֵירוֹ בְּשֵׁם, שְׁנֹאֲמַר וְהִנֵּה
בֵּעַז בָּא מִבֵּית לֶחֶם, וַיֹּאמֶר
לְקוֹצְרִים יֵי עֲמָכֶם, וַיֹּאמְרוּ לוֹ,
יְבָרְכֶךָ יֵי. וְאוֹמֵר יֵי עֲמָךְ גְּבוּר
הַחֵיל. וְאוֹמֵר (מִשְׁלֵי כג) אֵל תָּבוֹז
כִּי זָקְנָה אֲמָךְ. וְאוֹמֵר (תְּהִלִּים קיט)
עַתָּה לַעֲשׂוֹת לִי הִפְרוּ תוֹרְתְךָ. רַבִּי
נִתְּן אוֹמֵר, הִפְרוּ תוֹרְתְךָ עַתָּה
לַעֲשׂוֹת לִי:

שִׁיהוּ אוֹמְרִין מִן הָעוֹלָם וְעַד
הָעוֹלָם הִתְקִינוּ שִׁיְהֵא אָדָם שׁוֹאֵל
אֶת שְׁלוֹם חֲבֵירוֹ בְּשֵׁם שֵׁנָה וְהִנֵּה
בֵּעַז בָּא מִבֵּית לֶחֶם וַיֹּאמֶר
לְקוֹצְרִים יֵי עֲמָכֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ 5
יְבָרְכֶךָ יֵי וְאוֹמֵר יֵי עֲמָךְ גְּבוּר
הַחֵיל וְאוֹמֵר אֵל תָּבוֹז כִּי זָקְנָה אֲמָךְ
עַתָּה לַעֲשׂוֹת לִי הִפְרוּ תוֹרְתְךָ רַ'
נִתְּן אוֹמֵר הִפְרוּ תוֹרְתְךָ עַתָּה לַעֲשׂוֹת
לִי: - *חֲסִלַּת *מַסַּכַּת *בְּרֻכּוֹת 10
*פְּרָקִים *ט'

1 שִׁיהוּ אוֹמְרִים (פ מ ב) 2 הִתְקִינוּ וְהִתְקִינוּ (ק מ ב) שִׁיְהֵא [שִׁיהוּ] א (א) 3 אֶת שְׁלוֹם
בְּשֵׁם (מ) אֶת- (ק) 5 וַיֹּאמְרוּ יֵי- (מ) 5-6 וַיֹּאמֶר יֵי וְגו' (פ) 5 וַיֹּאמֶר
וַיֹּאמְרוּ (ק) 6 יֵי- (ק) 7 אֵל תָּבוֹז [עֲמָךְ] (ק); + וְאוֹמֵר (מ) 8-10 ר' לִי- (מ); (א)
(א)

קטעים:

משנה ד'

הניכנס לְכַרְךָ מִתְפַּלֵּל שְׁתִּים אַחַת
בְּכֹנִיסְתּוֹ וְאַחַת בִּיצִיאָתוֹ בֶּן עֲזַי
אוֹמֵר אַרְבַּע שְׁתִּים בְּכֹנִיסְתּוֹ וּשְׁתִּים
בִּיצִיאָתוֹ וְנוֹתֵן הוֹדִיָּה לְשַׁעֲבֵר
וְצוּעֵק לְעֵתִיד לְבוֹא:

5

משנה ד

הניכנס לְכַרְךָ מִתְפַּלֵּל שְׁתִּים, אַחַת
בְּכֹנִיסְתּוֹ וְאַחַת בִּיצִיאָתוֹ. בֶּן עֲזַי
אוֹמֵר, אַרְבַּע, שְׁתִּים בְּכֹנִיסְתּוֹ
וּשְׁתִּים בִּיצִיאָתוֹ, וְנוֹתֵן הוֹדִיָּה
לְשַׁעֲבֵר, וְצוּעֵק לְעֵתִיד לְבוֹא:

משנה ה'

*ה' חִיִּיב לְכַרְךָ עַל הַרְעָה כְּשֵׁם
שֶׁהוּא מְבָרַךְ עַל הַטּוֹבָה שֶׁנִּי
וְאַהֲבַת אֵת יְיָ אֱלֹהֵיךָ בְּכָל לְבָבְךָ
וּבְכָל נַפְשֶׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶיךָ בְּכָל
לְבָבְךָ בְּשֵׁנֵי יְצִרְיָךָ בִּיצֵר טוֹב
וּבִיצֵר רָע בְּכָל נַפְשֶׁךָ אֲפִילּוּ הוּא
נוֹטֵל אֶת נַפְשֶׁךָ בְּכָל מְאֹדֶיךָ בְּכָל
מְמוֹנֶיךָ דְּבַר אַחַר בְּכָל מְאֹדֶיךָ
בְּכָל מִידָה וּמִידָה שֶׁהוּא מוֹדֵד לָךְ
בְּכָל הַיּוֹם מוֹדָה לּוֹ בְּכָל מְאֹד מְאֹד:
*ו' לֹא יִקַּל אָדָם אֶת רֹאשׁוֹ כְּנֹגֵד
שַׁעַר הַמְּזֻרְחָ שֶׁהוּא מְכוּוֹן כְּנֹגֵד בֵּית
קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים וְלֹא יִכְנֹס לְהַר הַבַּיִת
בְּמַקְלוֹ וּבְמַנְעֻלוֹ וּבְאַפְוֹנָדָתוֹ
וּבְאַבְקַ שְׁעַל רִגְלוֹ וְלֹא יַעֲשֶׂנוּ
קְפֹנְדְרִיָּה רְקִיקָה מִקַּל וְחוֹמֵר: *ו'
כָּל חוֹתֵם הַבְּרָכוֹת שֶׁהֵיוּ בְּמַקְדָּשׁ
הָיוּ מִן הָעוֹלָם מִשְׁקַלְקְלוֹ הַמִּינִים
אָמְרוּ אֵין עוֹלָם אֶלָּא אֶחָד הֵיתְקִינוּ

10

15

20

25

משנה ה

חִיִּיב אָדָם לְכַרְךָ עַל הַרְעָה כְּשֵׁם
שֶׁהוּא מְבָרַךְ עַל הַטּוֹבָה, שְׁנֹאֲמֵר
וְאַהֲבַת אֵת יְיָ אֱלֹהֵיךָ בְּכָל לְבָבְךָ
וּבְכָל נַפְשֶׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ. בְּכָל
לְבָבְךָ, בְּשֵׁנֵי יְצִרְיָךָ, בִּיצֵר טוֹב
וּבִיצֵר רָע. וּבְכָל נַפְשֶׁךָ, אֲפִילּוּ הוּא
נוֹטֵל אֶת נַפְשֶׁךָ. וּבְכָל מְאֹדֶךָ, בְּכָל
מְמוֹנֶךָ. דְּבַר אַחַר בְּכָל מְאֹדֶךָ, בְּכָל
מִידָה וּמִידָה שֶׁהוּא מוֹדֵד לָךְ הַיּוֹם
מוֹדָה לּוֹ בְּמְאֹד מְאֹד. לֹא יִקַּל אָדָם
אֶת רֹאשׁוֹ כְּנֹגֵד שַׁעַר הַמְּזֻרְחָ, שֶׁהוּא
מְכוּוֹן כְּנֹגֵד בֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. לֹא
יִכְנֹס לְהַר הַבַּיִת בְּמַקְלוֹ, וּבְמַנְעֻלוֹ,
וּבְאַפְוֹנָדָתוֹ, וּבְאַבְקַ שְׁעַל רִגְלוֹ, וְלֹא
יַעֲשֶׂנוּ קְפֹנְדְרִיָּה, וּרְקִיקָה מִקַּל
וְחוֹמֵר. כָּל חוֹתְמֵי בְּרָכוֹת שֶׁהֵיוּ
בְּמַקְדָּשׁ, הָיוּ אוֹמְרִים מִן הָעוֹלָם.
מִשְׁקַלְקְלוֹ הַמִּינִים, וְאָמְרוּ, אֵין
עוֹלָם אֶלָּא אֶחָד, הֵיתְקִינוּ

2 מתפלל] צריך (מ) 3 עזי עזאי (ק מ ב) 5 ונותן הודייה לשעבר] ועל מה אעבר ונותן הודאה (מ) הודייה] הודאה (ב) 6 לעתיד לבוא] על מה שעתיד להיות (מ) 8 חייב] + אדם (מ ב) כשם] כשם (א) 9 שהוא מברך] שמברך (מ) 11 בכל] היום על (מ) 12 בשני] בשתי (מ) 13 בכל] ובכל (פ ק ב) 14 בכל] ובכל (פ ק מ ב) 15 בכל] ובכל (פ) 17 בכל]- (ב) הווי] חד (מ) בכל]- (מ ב) 19 המזרח] בית המלח (מ); + מפני (ק) 20 קדש] קדשי (מ ב) ולא] ו]לא (א); לא (פ ק ב) יכנס] + אדם (מ) 21 ובמנעול] ובתרמיל (מ) ובאפונדתו] ובפנדיתו (מ ב) 22 רגלון] גבי רגליו (מ); רגליו (פ ק ב) ולא] לא (ק) 23 קפנדרייה] קפנדרייה (א); קפנדריא (פ מ ב) מקל] מקל] (א) וחומר] + מה אם נעילה שהיא משום כבוד אסור ליכנס בה ריקה שהיא משום ביזיון דין הוא (פ ק) 24 חותם] שחותם (ק); חותמי (מ ב) הברכות] ברכות (מ ב) 25 היו] + אומרים (ב) מן] אומרים עד (מ) משקלקלון] משקלקלון (א) 26 אמרו] (א) אמרו (א); ואמרו (ק מ ב) עולם] העולם (מ) אחד] לאחד (מ) קטעים:

משנה ב'

משנה ב

על הזיקין, ועל הזנועות, ועל
הברקים, ועל הרעמים, ועל
הרוחות, אומר ברוך שפחו מלא
עולם. על ההרים, ועל הגבעות,
ועל הימים, ועל הנהרות, ועל
המדברות, אומר ברוך עושה
מעשה בראשית. רבי יהודה אומר,
הרואה את הים הגדול אומר ברוך
שעשה את הים הגדול, בזמן
שרואה אותו לפרקים. על הגשמים
ועל הבשורות הטובות אומר ברוך
הטוב והמטיב, ועל שמועות רעות
אומר, ברוך דיין האמת:

*ב' על הזיקים ועל הזנועות ועל
הברקים ועל הרעמים ועל הרוחות
הוא אומר ברוך שפחו מלא עולם
על ההרים ועל הגבעות ועל
5 הימים ועל הנהרות ועל המדברות
הוא אומר ברוך עושה בראשית: ר'
יהודה אומר הרואה את הים הגדול
אומר ברוך שעשה את הים הגדול
10 בזמן שהוא רואהו לפרקים על
הגשמים ועל בשורות טובות הוא
אומר ב' הטוב והמטיב ועל
שמועות הרעות הוא אומר ב' דיין
האמת:

משנה ג'

משנה ג

בנה בית חדש, וקנה כלים חדשים,
אומר ברוך שהגיענו. מברך על
הרעה מעין הטובה, ועל הטובה
מעין הרעה. הצועק לשעבר, הרי
זו תפלת שוא. כיצד. היתה אשתו
מעוברת, ואמר, יהי רצון שתלד
אשתי זכר, הרי זו תפלת שוא היתה
בא בדרך ושמע קול צווחה בעיר,
ואמר, יהי רצון שלא יהיו אלו בני
ביתי, הרי זו תפלת שוא:

*ג' בנה בית חדש וקנה כלים
חדשים אומר ברוך שהגיענו לזמן
הזה מברך על הרעה מעין על
הטובה ועל הטובה מעין על הרעה
20 הצועק לשעבר הרי זו תפילת
שוא: *ד' כיצד היתה אשתו
מעוברת ואמר יהי רצון שתלד
אשתי זכר הרי זו תפילת שוא היתה
בא בדרך ושמע קול צווחות בעיר
25 ואומר יהי רצון שלא יהיו אלו
בתוך ביתי הרי זו תפילת שוא

2 ועל (1) על (א) 3 הברקים ... הרוחות ועל הרעמים ועל הרוחות ועל הברקים (מ)
4 הוא- (ב) שכוחו+ וגבור' (מ) עולם על [את ה]עולם [ועל] (א) 5 ועל הגבעות
והגבעות (ק) ועל על (ק) 6 ועל הנהרות והנהרות (ק) ועל (1) על (א) 7 הוא-
(מ ב) עושה+ מעשה (מ ב) 8 יהודה [יודה (ק) הרואה את] על (מ) 9 אומר הוא
אומר (מ) 10 שהוא רואהו [שרואה (מ); שרואה אותו (ב) רואהו] (רואהו) (א)
11 בשורות טובות [הבשורות הטובות (ב) הוא]- (מ ב) 12 ועל (1) על (א)
13 שמועות [בשורות (מ) הרעות] רעות (מ ב) הוא]- (מ ב) 17-18 שהגיענו לזמן
הזה שהגיענו (ב) 17 שהגיענו [שהגיענו וקיימנו והגענו (מ) 18 מעין [ועל] מעין (א) על]-
(ב) 19 הטובה [הטובה] (א) ועל הטובה]- (ב) ועל (1) על (א) על- (ב)
20 לשעבר על מה שעברה (מ) 21 כיצד]- (מ) 22 ואומר [ואומר] (א) 23 זה (מ)
24 צווחות [צווחה (מ ב) בעיר]- (מ) 25 ואומר [ואומר] (א); ואמר (ב) יהוא יהא
(מ); יהו (ק) 26 בתוך ביתי [בביתי (מ) בתוך בני (ב)

קטעים:

משנה ז'

משנה ז

*ח' מי שאכל ושכח ולא בירך בית שמי אומ' יחזור למקומו ויברך בית הלל אומ' יברך במקום שזכר עד אמת' הוא מברך עד כדי שיתאכל המזון שבמעיו: 5

מי שאכל ושכח ולא ברך, בית שמי אומרי, יחזור למקומו ויברך. ובית הלל אומרי, יברך במקום שזכר. עד אמת' הוא מברך. עד כדי שיתאכל המזון שבמעיו:

משנה ח'

משנה ח

*ט' בא להזיין לאחר המזון ואין שם אלא אותו הכוס בית שמי אומ' מברך על היין ואחר כך מברך על המזון בית הלל אומ' מברך על היין ואחר כך מברך על המזון ואחר כך מברך על היין עונין אמן אחר ישראל המברך ואין עונין אמן אחר הכותי המברך עד שישמע את כל הברכה: 10 15

בא להם יין לאחר המזון ואין שם אלא אותו הכוס, בית שמי אומרי, מברך על היין ואחר כך מברך על המזון. ובית הלל אומרי, מברך על המזון ואחר כך מברך על היין. עונין אמן אחר ישראל המברך, ואין עונין אמן אחר הכותי המברך, עד שישמע כל הברכה:

*פר' *ט' *הל' *ט'

פרק ט'

משנה א'

משנה א

הרואה מקום שנעשו ניסים לישראל, אומר ברוך שעשה ניסים במקום הזה שנעקרה ממנו עבודה זרה אומ' ברוך שעקרה עבודה זרה מארצנו: 20

הרואה מקום שנעשו ניסים לישראל, אומר ברוך שעשה ניסים לאבותינו במקום הזה. מקום שנעקרה ממנו עבודה זרה, אומר ברוך שעקרה עבודה זרה מארצנו:

3 שמי' שמאי (ק) 4 בית [1] בית (א); ובית (פ מ ב) במקום] במקומו (מ) 5 עד] ועד (פ) אמת' אימת (מ) 6 שיתאכל] שיתעכל (מ ב) שבמעיו] [ש]במעיו (א); במעיו (פ מ) 8 לאחר] אחר (מ) 9 אומ' (אומ') (א) 11 בית [1] בית (א); ובית (פ מ ב) 13 אמן-] (מ) המברך] + אמן (מ) ואין] [1] אין (א) 14 המברך] + אמן (מ) 15 את-] (מ ב) 18 שנעשו] + (בו) (א); + בו (פ ק ב) ניסים] + בו (מ) 20 הזה] + הרואה (מ) שנעקרה] שנעקר (מ)

משנה ד'

משנה ג'

*ג' בית שמי אומ' מכבדין את הבית ואחר כך נוטלים לידים בית הלל אומ' נוטלים לידים ואחר כך מכבדין את הבית: 5

בית שמאי אומרים, מקנח ידיו במפה ומניחה על השלחן. ובית הלל אומרים, על הכסת:

משנה ג'

משנה ד'

*ד' בית שמי אומ' מקניח את ידיו במפא ומניחה על השלחן בית הלל אומ' על הכסת:

בית שמאי אומרים, מכבדין את הבית ואחר כך נוטלין לידים. ובית הלל אומרים, נוטלין לידים ואחר כך מכבדין את הבית:

משנה ה'

משנה ה'

*ה' בית שמי אומריז גר ומזון ובשמים והבדלה בית הלל אומ' גר ובשמים ומזון והבדלה בית שמי אומ' שפרא מאור האש ובית הלל אומ' בורא מאורי האש: 15

בית שמאי אומרים, גר ומזון ובשמים והבדלה. ובית הלל אומרים, גר ובשמים ומזון והבדלה. בית שמאי אומרים, שפרא מאור האש. ובית הלל אומרים, בורא מאורי האש:

משנה ו'

משנה ו'

*ו' אין מברכין לא על הגר ולא על הבשמים שלגוים ולא על הגר ולא על הבשמים שלמתים ולא על הגר ולא על הבשמים שלפני עבודה זרה אין מברכין על הגר עד שיאותו לאורו: 20

אין מברכין לא על הגר ולא על הבשמים של נכרים, ולא על הגר ולא על הבשמים של מתים, ולא על הגר ולא על הבשמים שלפני עבודה זרה. אין מברכין על הגר עד שיאותו לאורו:

3 לידים] את הידים (מ) בית] (1) בית (א); ובית (פ ק מ ב) 4 לידים] את הידים (מ) 7 אומ'] (אומ') (א) את- (פ ק) את ידיו- (מ) ידיו ידו (פ) 8 במפא] במפה (פ ק מ ב) בית] (1) בית (א); ובית (פ מ ב) 9 אומ'] + מניח (מ) 12 ובשמים] בשמים (פ מ) בית] (1) בית (א); ובית (פ מ ב) 13 ומזון] מזון (מ) 14 מאור] מאורי (מ) ובית] בית (ק) 18 שלגוים] + (עכו"ם) (א) ולא] לא (ק מ) 19 ולא] לא (ק מ) 20-21 שלפני אין] של עז' ואי' (מ) 21 אין] [ואין] (א)

קטעים:

משנה ה

משנה ה'

שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁהָיוּ אוֹכְלוֹת בְּבֵית
אֶחָד, בְּזֶמֶן שֶׁמִּקְצָתָן רוֹאִין אֶל־
אֱלוֹ, הָרִי אֱלוֹ מִצְטָרְפִין לְזֶמֶן וְאִם
לֹא, אֱלוֹ מְזַמְּנִין לְעֶצְמָן, וְאֱלוֹ
מְזַמְּנִין לְעֶצְמָן. אִין מְבָרְכִין עַל
הַיֵּין עַד שֶׁיִּתֵּן לְתוֹכוֹ מִיָּם, דְּבָרֵי
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים,
מְבָרְכִין:

*ח' שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁהָיוּ אוֹכְלוֹת
בְּבֵית אֶחָד בְּזֶמֶן שֶׁמִּקְצָתָן רוֹאִים
אֶל־אֶת אֱלוֹ הָרִי אֱלוֹ מִצְטָרְפִין
לְזֶמֶן אִם לֹא אֱלוֹ מְזַמְּנִין לְעֶצְמָן
5 וְאֱלוֹ מְזַמְּנִין לְעֶצְמָן אִין מְבָרְכִין
עַל הַיֵּין עַד שֶׁיִּתֵּן לְתוֹכוֹ מִיָּם דְּבָרֵי
ר' אֱלִיעֶזֶר וְחֲכָמִ' אוֹמְרִין מְבָרְכִין:

פרק ח'

*פר' ח' *הלכ' ח'

משנה א

משנה א' 10

אֱלוֹ דְּבָרִים שְׁפִין בֵּית שְׁמַאי וּבֵית
הֵלֵל בְּסֵעֻדָה. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים,
מְבָרְךְ עַל הַיּוֹם וְאַחַר כֶּךָ מְבָרְךְ
עַל הַיֵּין. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים, מְבָרְךְ
עַל הַיֵּין וְאַחַר כֶּךָ מְבָרְךְ עַל הַיּוֹם:

אֱלוֹ דְּבָרִים שְׁפִין בֵּית שְׁמַאי לְבֵית
הֵלֵל בְּסֵעֻדָה בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִין
מְבָרְךְ עַל הַיּוֹם וְאַחַר כֶּךָ מְבָרְךְ
עַל הַיֵּין בֵּית הֵלֵל אוֹמְרִין מְבָרְךְ עַל
15 הַיֵּין וְאַחַר כֶּךָ מְבָרְךְ עַל הַיּוֹם:

משנה ב

משנה ב'

בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים, נוֹטְלִין לַיָּדַיִם,
וְאַחַר כֶּךָ מוֹזְגִין אֶת הַכּוֹס. וּבֵית
הֵלֵל אוֹמְרִים, מוֹזְגִין אֶת הַכּוֹס
וְאַחַר כֶּךָ נוֹטְלִין לַיָּדַיִם:

*ב' בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִין נוֹטְלִים לַיָּדַיִם
וְאַחַר כֶּךָ מוֹזְגִין אֶת הַכּוֹס בֵּית
הֵלֵל אוֹמְרִין מוֹזְגִין אֶת הַכּוֹס וְאַחַר
20 כֶּךָ נוֹטְלִים לַיָּדַיִם:

2 חבורות] חבורת (ק) אוכלות] אוכלים (ק) 5 אם] ואם (פ ק מ ב) 6 איז] איז] (1)
(א) 7 לתוכן] (ל)תוכו (א) 8 אליעזר] ליעזר (ק) 11 לבית] ובית (ק ב) 12 שמי'
שמאי (ק) 13 מברך(2)- (מ) 14 בית(1)בית (א); ובית (פ ק מ ב) 18 בית (1)בית
(א); ובית (פ ק מ ב) 20 לידים] + [משנה ג' אחרי המשנה ד'] (מ ב)

בְּעֶשְׂרָה וְהוּא אֹמֵר בְּרָכוּ אֶחָד
 עֶשְׂרֵה וְאֶחָד עֶשְׂרֵה רַבּוּא. בְּמֵאָה,
 אֹמֵר, גְּבִרְךָ לַיְי אֱלֹהֵינוּ. בְּמֵאָה
 וְהוּא, אֹמֵר, בְּרָכוּ. בְּאֶלֶף, אֹמֵר
 גְּבִרְךָ לַיְי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.
 בְּאֶלֶף וְהוּא, אֹמֵר, בְּרָכוּ. בְּרַבּוּא,
 אֹמֵר, גְּבִרְךָ לַיְי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת יוֹשֵׁב
 הַכְּרוּבִים עַל הַמְּזוֹן שְׂאֵכְלָנוּ.
 בְּרַבּוּא וְהוּא, אֹמֵר, בְּרָכוּ. כְּעוֹנֵן
 שֶׁהוּא מְבָרֵךְ, כִּד עוֹנֵן אַחֲרָיו,
 כְּרוֹךְ יְי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים עַל
 הַמְּזוֹן שְׂאֵכְלָנוּ. רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי
 אֹמֵר, לְפִי רַב הַקְּהָל הֵן מְבָרְכִין,
 שְׂנֹאֲמַר בְּמִקְהֵלוֹת בְּרָכוּ אֱלֹהִים, ה'
 מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל. אֲמַר רַבִּי עֲקִיבָא,
 מֵה מְצִינוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אֶחָד
 מְרַבִּין וְאֶחָד מוֹעֲטִין אֹמֵר, בְּרָכוּ
 אֵת יְי. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אֹמֵר, בְּרָכוּ
 אֵת יְי הַמְּבָרֵךְ:

בְּעֶשְׂרָה וְהוּא אֹמֵר בְּרָכוּ אֶחָד
 עֶשְׂרֵה וְאֶחָד עֶשְׂרֵה רַבּוּא: *ה'
 בְּמֵאָה אֹמֵר גְּבִרְךָ לַיְי אֱלֹהֵינוּ
 בְּמֵאָה וְהוּא אֹמֵר בְּרָכוּ בְּאֶלֶף
 אֹמֵר גְּבִרְךָ לַיְי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי
 5 יִשְׂרָאֵל בְּאֶלֶף וְהוּא אֹמֵר בְּרָכוּ
 בְּרַבּוּא אֹמֵר גְּבִרְךָ לַיְי אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי צְבָאוֹת בְּרַבּוּ
 וְהוּא אֹמֵר בְּרָכוּ כְּעוֹנֵן שֶׁהוּא
 10 מְבָרֵךְ כִּד עוֹנֵן אַחֲרָיו כִּי יְי
 אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי צְבָאוֹת
 יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים עַל הַמְּזוֹן שְׂאֵכְלָנוּ
 ר' יוֹסֵה הַגְּלִילִי אוֹ לְפִי רֹב הַקְּהָל
 הֵם מְבָרְכִין שְׂנֹא מִמְּקֵהלוֹת בְּרָכוּ
 15 אֱלֹהִים יְי מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל: *ו' אֲמַר
 ר' עֲקִיבָה מֵה מְצִינוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת
 אֶחָד מְרַבִּים וְאֶחָד מוֹעֲטִים אֹמֵר
 בְּרָכוּ אֵת יְי ר' יִשְׁמַעֵאל אֹמֵר
 בְּרָכוּ אֵת יְי הַמְּבָרֵךְ:

משנה ד' 20

משנה ד

שְׁלֹשָׁה שְׂאֵכְלוּ כְּאֶחָד, אֵינָן רְשָׁאִין
 לְחַלֵּק וְכֵן אַרְבַּעַה, וְכֵן חֲמִשָּׁה.
 שֵׁשָׁה גִּחְלָקִין, עַד עֶשְׂרֵה. וְעֶשְׂרֵה
 אֵינָן גִּחְלָקִין, עַד שִׁיהִיו עֹשְׂרִים:

*ו' שְׁלֹשָׁה שְׂאֵכְלוּ כְּאֶחָד אֵינָן
 רְשָׁאִים לְחַלֵּק וְכֵן אַרְבַּעַה וְכֵן
 חֲמִשָּׁה שֵׁשָׁה גִּחְלָקִים עַד עֶשְׂרֵה
 וְעֶשְׂרֵה אֵינָן גִּחְלָקִין עַד שִׁיהִיו
 25 עֹשְׂרִים:

1 אומר] אומר[ין] (א) ברכון] ברוך הוא (פ ק) 2 עשרה] עשר (מ) ואחד] (ו) אחד (א) עשר] עשר' (מ); עשרה (ב) 3 ליי]-(מ) אלהינו] + על המזון שאכלנו (מ) 4 והוא אומר[ין] והם (מ) והוא אומר[ין] או' (מ) אומר[ין] אומר (ב) ברכון] ברוך הוא (פ ק) באלף] + הוא (מ) 5 ליי אלהינו] יי (מ) 6 באלף] אלהי הצבאות בריבו (ק) והוא והם (מ) ברכון] ברוך הוא (פ ק) 7 בריבוא ... אומ'-(ק) ליי אל' יי (מ) 8 אלהי] [ואלהי (א) אלהי צבאות]-(מ) צבאות] הצבאות (ב); + (יושב הכרובים) (פ); + יושב הכרובים על המזון שאכלנו (מ) בריבו] ברבוא (מ ב) 9 והוא] והם (מ) ברכון] + אחד רבוא ואחד עשר' (מ) 11 ישר' אל'הי]-(מ) על] הצבאות (ק) צבאות] הצבאות (מ ב) 13 יוסה] יוסי (ק) 14 מברכין] + הן (מ) 15 אלהים יי ממקור] את יי אלהים (ממקור) (מ) 18 אומ' + ואו' (מ) 19 יי] יהוה (פ) 21 כאחת] כאחד (ב) 22 רשיים] רשאים (פ ק מ ב) 24 ועשרה] (ו) עשרה (א) שיהוא] שיהיו (מ ב); שיהו (פ ק)

קטעים:

וְהוּא מְזוּנוּ, מְבָרֵךְ אַחֲרָיו שְׁלֹשׁ
בְּרָכוֹת. הַשּׁוֹתֶה מִיָּם לְצִמָּאוֹ, אוֹמֵר
שֶׁהַכֹּל נִהְיָ בְּדַבְּרוֹ. רַבִּי טְרַפּוֹן
אוֹמֵר, בּוֹרֵא נְפֹשׁוֹת רַבּוֹת:

בְּרָכוֹת הַשּׁוֹתֶה מִיָּם לְצִמָּאוֹ אוֹ
שֶׁהַכֹּל נִהְיָ בְּדַבְּרוֹ ר' טְרַפּוֹן אוֹמֵר
בוֹרֵא נְפֹשׁוֹת וְחִסְרוֹנָן:

פרק ז

פ' *ז' *ה' *ח'

משנה א

משנה א' 5

שְׁלֹשָׁה שְׂאֵכְלוּ כְּאֶחָד חֵיבִין לְזַמֵּין
אֶכֶל דְּמַאי, וּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שְׁנִיטְלָה
תְּרוּמָתוֹ, וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ
שְׁנִיפְדוּ, וְהַשְּׂמֵשׁ שְׂאֵכֵל כְּזֵית,
וְהַכּוֹתִי, מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶם. אֲבָל אֶכֶל
טָבֵל, וּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שְׁלֹא נִטְלָה
תְּרוּמָתוֹ, וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שְׁלֹא
נִפְדּוּ, וְהַשְּׂמֵשׁ שְׂאֵכֵל פְּחוֹת מְכֻזְּבִית,
וְהַנְּכָרִי, אֵין מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶם:

שְׁלֹשָׁה שְׂאֵכְלוּ כְּאֶחָד חֵיבִין לְזַמֵּין
אֶכֶל דְּמַאי וּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שְׁנִיטְלָה
תְּרוּמָתוֹ וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ
שְׁנִיפְדוּ הַשְּׂמֵשׁ שְׂאֵכֵל כְּזֵית וְהַכּוֹתִי
מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶן: *ב' אֲבָל אֶכֶל טָבֵל
10 וּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שְׁלֹא נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ
וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שְׁלֹא נִפְדּוּ
הַשְּׂמֵשׁ שְׂאֵכֵל פְּחוֹת מְכֻזְּבִית וְהַנְּכָרִי
אֵין מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶן

משנה ב

משנה ב' 15

נְשִׁים וְעַבְדִּים וְקֹטְנִים, אֵין מְזַמְּנִין
עֲלֵיהֶם. עַד כַּמָּה מְזַמְּנִין, עַד כְּזֵית.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, עַד כַּבֵּיצָה:

נְשִׁים וְעַבְדִּים וְקֹטְנִים אֵין מְזַמְּנִין
עֲלֵיהֶן עַד כַּמָּה הֵן מְזַמְּנִין עַד כְּזֵית
ר' יְהוּדָה אוֹמֵר עַד כַּבֵּיצָה:

משנה ג

משנה ג'

כִּיצַד מְזַמְּנִין בְּשִׁלְשָׁה אוֹמֵר,
נְבָרֵךְ בְּשִׁלְשָׁה וְהוּא, אוֹמֵר, בְּרָכוּ.
בְּעֶשְׂרֵה, אוֹמֵר נְבָרֵךְ לֵאלֹהֵינוּ.

*ד' כִּיצַד מְזַמְּנִין בְּשִׁלְשָׁה אוֹמֵר
20 נְבָרֵךְ בְּשִׁלְשָׁה וְהוּא אוֹ בְּרָכוּ
בְּעֶשְׂרֵה אוֹמֵר נְבָרֵךְ לֵאלֹהֵינוּ

1 השותה] והשותה (פ ק) 3 נפשות] + (רבות) (א); + רבות (מ ב) וחסרונו] - (ב)
6 כאחת] כאחד (ב); על שלחן אח' (מ) 7 אכל] אבל (ק) דמיי] דמאי (מ ב) שניטלה]
שלא נטלה (מ) 9 שניפדו] [שלא] (ש) נפדו (מ) השמש] והשמש (פ ק ב) והכותי] + אין
(ק) 10 עליהן] עליו (מ) אבל] - (מ) 12 ומעשר] מעשר (מ) שלא נפדו]
ש(לא) נפדו (מ) 13 השמש] והשמש (פ ק ב) 17 עליהן] - (מ) עד] ועד (פ) הן] - (ק)
מ (ב) 18 יהודה] יודה (ק) 21 בשלשה והוא] והם (מ) ברכו] ברוך הוא (פ ק)
1:16-22 לאלהינו ברכו] אלהי' (מ)

קטעים:

עַל הַפֶּת פֶּטַר אֶת הַפְּרָפְרִיּוֹת עַל
הַפְּרָפְרִיּוֹת לֹא פֶטַר אֶת הַפֶּת. בֵּית
שְׂמַי אֹמְרִים, אִף לֹא מַעֲשֵׂה
קִדְרָה:

עַל הַפֶּת פֶּטַר אֶת הַפְּרָפְרִיּוֹת עַל
הַפְּרָפְרִיּוֹת לֹא פֶטַר אֶת הַפֶּת בֵּית
שְׂמַי אֹמְרִים אִף לֹא מַעֲשֵׂה קִדְרָה:

משנה ו'

משנה ו

הָיוּ יוֹשְׁבֵינִי לְאֹכֵל, כָּל אֶחָד וְאֶחָד
מְבָרֵךְ לְעֻצְמוֹ. הִסְבּוּ, אֶחָד מְבָרֵךְ
לְכֻלּוֹ. בָּא לָהֶם יַיִן בְּתוֹךְ הַמְּזוּז, כָּל
אֶחָד וְאֶחָד מְבָרֵךְ לְעֻצְמוֹ. לְאַחַר
הַמְּזוּז, אֶחָד מְבָרֵךְ לְכֻלָּם. וְהוּא
אוֹמֵר עַל הַמְּגֻמָּר, אִף עַל פִּי שְׂאִיִן
מְבִיאִין אֶת הַמְּגֻמָּר אֲלֵא לְאַחַר
הַסְּעֻדָּה:

5 *ו' הָיוּ יוֹשְׁבֵים כָּל אֶחָד וְאֶחָד
מְבָרֵךְ לְעֻצְמוֹ הִסְבּוּ אֶחָד מְבָרֵךְ
לְכֻלָּם בָּא לָהֶם יַיִן בְּתוֹךְ הַמְּזוּז כָּל
אֶחָד וְאֶחָד מְבָרֵךְ לְעֻצְמוֹ לְאַחַר
הַמְּזוּז אֶחָד מְבָרֵךְ לְכֻלָּם וְאוֹמֵר עַל
10 הַמְּגֻמָּר אִף עַל פִּי שְׂאִיִן מְבִיאִין
אֶת הַמְּגֻמָּר אֲלֵא לְאַחַר הַסְּעֻדָּה:

משנה ז'

משנה ז

הִבִּיאוּ לְפָנָיו מְלִיחַ בְּתַחֲלָה וּפֶת
עֲמוֹ, מְבָרֵךְ עַל הַמְּלִיחַ וּפוֹטֵר אֶת
הַפֶּת, שֶׁהַפֶּת טְפִילָה לוֹ. זֶה הַכֶּלֶל,
כָּל שֶׁהוּא עֵקֶר וְעֲמוֹ טְפִילָה, מְבָרֵךְ
עַל הָעֵקֶר וּפוֹטֵר אֶת הַטְּפִילָה:

15 *ז' הִבִּיאוּ לוֹ מְלִיחַ בְּתַחֲלָה וּפֶת
עֲמוֹ מְבָרֵךְ עַל הַמְּלִיחַ וּפוֹטֵר אֶת
הַפֶּת שֶׁהַפֶּת טְפִילָה לוֹ זֶה הַכֶּלֶל
כָּל שֶׁהוּא עֵיקֶר וְעֲמוֹ טְפִילָה
מְבָרֵךְ עַל הָעֵיקֶר וּפוֹטֵר אֶת
הַטְּפִילָה:

משנה ח'

משנה ח

אֶכֶל תְּאֵינִים וְעֻנְבִים וְרִמּוֹנִים, מְבָרֵךְ
אַחֲרֵיהֶן שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת, דְּבָרֵי רֶבֶן
גְּמַלְיָא. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, בְּרָכָה
אַחַת מֵעֵין שְׁלֹשׁ. רַבִּי עֲקִיבָא
אוֹמֵר, אֲפִלוּ אֶכֶל שְׁלֹק

20 *ח' אֶכֶל תְּאֵינִים וְעֻנְבִים וְרִמּוֹנִים
מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת דְּבִי ר'
גְּמַלְיָא וְחֻכְמִי אוֹמְרִים בְּרָכָה אַחַת ר'
עֲקִיבָה אוֹמֵר אֲפִילוּ שְׁאֶכֶל שְׁלֹק
וְהוּא מְזוּנָה מְבָרֵךְ עָלָיו שְׁלֹשׁ

1 הפרפרת] הפרפר(י)ת (א); הפרפראו' (מ); הפרפראות (פ) 2 הפרפריות] הפרפראות (פ מ); הפרפרת (ב) 3 אף לא] אפילו (פ) 5 יושבים]+ לאכל (ב) 6 הסבון+ כל (מ) 9 ואומ'] והוא אומר (מ ב) 11 את]- (ק) אלא] עד (מ) הסעודה] סעודה (מ) 13 לון להם (מ); לפניו (ב) כתחילה]- (מ); בתחלה (ב) 15 הפת]+ מפני (מ) 20 וענבים] ענבים (ב) 21 עליהן] אחריהן (מ ב) 22 אחת] מעין שלש (מ); + מעין שלש (ק ב) 23 אפילו]- (מ) שאכל] אכל (פ ק מ ב) 24 והוא] והוא (א) עליו] אחריו (מ ב)

קטעים:

משנה ב'

משנה ב

*ב' בִּירְךָ עַל פִּירוֹת הָאֵילָן בּוֹרָא פְּרֵי הָאֲדָמָה יֵצֵא עַל פִּירוֹת הָאֲרֶז בּוֹרָא פְּרֵי הָעֵץ לֹא יֵצֵא וְעַל כּוֹלָם אִם אָמַר שֶׁהַכֹּל נִהְיָ בְּדַבְּרוֹ יֵצֵא: 5

בִּירְךָ עַל פִּירוֹת הָאֵילָן בּוֹרָא פְּרֵי הָאֲדָמָה, יֵצֵא. וְעַל פִּירוֹת הָאֲרֶז בּוֹרָא פְּרֵי הָעֵץ, לֹא יֵצֵא. עַל כָּלֵם אִם אָמַר שֶׁהַכֹּל נִהְיָ בְּדַבְּרוֹ, יֵצֵא:

משנה ג'

משנה ג

*ג' עַל דְּבַר שְׂאִין גִּידוּלוֹ מִן הָאֲרֶז אֹמֵר שֶׁהַכֹּל נִהְיָ בְּדַבְּרוֹ עַל הַחֹמֶץ וְעַל הַגּוֹבִי וְעַל הַגּוֹבְלוֹת הוּא אֹמֵר שֶׁהַכֹּל נִהְיָ בְּדַבְּרוֹ ר' יוֹדֵה אֹמֵר כֹּל שֶׁהוּא מִין קָלְלָה אֵין מְבָרְכִין עָלָיו: 10

עַל דְּבַר שְׂאִין גִּידוּלוֹ מִן הָאֲרֶז אֹמֵר שֶׁהַכֹּל. עַל הַחֹמֶץ וְעַל הַגּוֹבְלוֹת וְעַל הַגּוֹבֵי אֹמֵר שֶׁהַכֹּל (עַל הַחֹלֵב וְעַל הַגְּבִינָה וְעַל הַבִּיצִים אֹמֵר שֶׁהַכֹּל). רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, כֹּל שֶׁהוּא מִין קָלְלָה אֵין מְבָרְכִין עָלָיו:

משנה ד'

משנה ד

*ד' הָיוּ לְפָנָיו מִיָּנִים הַרְּבֵה ר' יוֹדֵה אֹמֵר אִם יֵשׁ בִּינֵיהֶן מִמִּין שְׂבָעָה עָלָיו הוּא מְבָרְךָ וְחֻכְמֵי אֹמֵר מְבָרְךָ עַל אֵי זֶה מֵהֶן שִׁירְצָה: 15

הָיוּ לְפָנָיו מִיָּנִים הַרְּבֵה, רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, אִם יֵשׁ בִּינֵיהֶם מִמִּין שְׂבָעָה, מְבָרְךָ עָלָיו. וְחֻכְמֵי אֹמְרִים, מְבָרְךָ עַל אֵיזֶה מֵהֶם שִׁירְצָה:

משנה ה'

משנה ה

*ה' בִּירְךָ עַל הַיַּיִן שְׁלִפְנֵי הַמְּזוֹן פְּטוּר אֶת הַיַּיִן שְׁלֵאֲחַר הַמְּזוֹן בִּירְךָ עַל הַפְּרָפֶרֶת שְׁלִפְנֵי הַמְּזוֹן פְּטוּר אֶת הַפְּרָפֶרֶת שְׁלֵאֲחַר הַמְּזוֹן בִּירְךָ: 20

בִּירְךָ עַל הַיַּיִן שְׁלִפְנֵי הַמְּזוֹן, פְּטוּר אֶת הַיַּיִן שְׁלֵאֲחַר הַמְּזוֹן. בִּירְךָ עַל הַפְּרָפֶרֶת שְׁלִפְנֵי הַמְּזוֹן, פְּטוּר אֶת הַפְּרָפֶרֶת שְׁלֵאֲחַר הַמְּזוֹן. בִּירְךָ

3 על (1) על/ (1) על (א); ועל (פ מ ב) 4 ועל על (ב) 5 בדברון- (ב) 7 על ועל כל (מ) גידולו גידול (1) ו (א); גידולו (פ ק) הארץ] + [מן הארץ] (א) 8 אומ' - (מ) נהיה בדברון- (ב) 9 הגוביי ועל הנובלות] הנובלות ועל הגובאי (ב) הגוביי ועל הנובלות] הנובלות ועל הגובאי (מ) 10 הוא- (מ ב); + [היה] (א) נהיה בדברון- (מ); על החלב ועל הגבינה ועל הביצים אומר שהכל (ב) 11 יודה] (ה) ודה (א); יהודה (פ מ ב) 14 לפניו לפני (1) (א) יודה] (ה) ודה (א); יהודה (פ מ ב) 16 הוא מברך- (ב) מברך] (מברך) (א) 21 הפרפרת] הפרפראות (מ) 22 הפרפרת] הפרפראות (מ)

קטעים:

משנה ה'

הַמִּתְפַּלֵּל וְטָעָה, סִימֵן רַע לוֹ. וְאִם
שָׁלַיַח צִיבוֹר הוּא, סִימֵן רַע
לְשׁוֹלְחָיו, מִפְּנֵי שְׁשִׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם
כְּמוֹתוֹ. אָמְרוּ עָלָיו עַל רַבִּי חֲנִינָא
בֶּן דּוֹסָא, שֶׁהָיָה מִתְפַּלֵּל עַל
הַחֹלִיִּים וְאוֹמֵר, זֶה חַי וְזֶה מֵת.
אָמְרוּ לוֹ, מִנֵּין אַתָּה יוֹדֵעַ. אָמַר
לָהֶם, אִם שְׁגוּרָה תִּפְּלֵתִי בְּפִי, יוֹדֵעַ
אֲנִי שֶׁהוּא מְקַבֵּל וְאִם לֹא, יוֹדֵעַ
אֲנִי שֶׁהוּא מְטוֹרֵף:

פרק ו'

משנה א'

כִּיצַד מְבָרְכִין עַל הַפִּירוֹת. עַל
פִּירוֹת הָאֵילָן אוֹמֵר, בּוֹרָא פְּרֵי
הָעֵץ, חוּץ מִן הַיֵּין, שֶׁעַל הַיֵּין אוֹמֵר
בוֹרָא פְּרֵי הַגָּפֶן. וְעַל פִּירוֹת הָאֶרֶץ
אוֹמֵר בּוֹרָא פְּרֵי הָאֲדָמָה, חוּץ מִן
הַפֶּת, שֶׁעַל הַפֶּת הוּא אוֹמֵר
הַמוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאֶרֶץ. וְעַל
הַיִּרְקוֹת אוֹמֵר בּוֹרָא פְּרֵי הָאֲדָמָה.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בּוֹרָא מִיְנֵי
דְּשִׂאִים:

משנה ה'

*ה' הַמִּתְפַּלֵּל וְטָעָה סִימֵן רַע לוֹ
וְאִם שָׁלַיַח צִיבוֹר הוּא סִימֵן רַע
לְשׁוֹלְחָיו שְׁשִׁלוּחוֹ שֶׁלְאָדָם כְּמוֹתוֹ
אָמְרוּ עָלָיו עַל רַ' חֲנִינָא בֶּן דּוֹסָה
5 שֶׁהָיָה מִתְפַּלֵּל עַל הַחֹלִיִּין וְאוֹמֵר זֶה
חַי וְזֶה מֵת אָמְרוּ לוֹ מִנֵּין אַתָּה
יוֹדֵעַ אֲמַ' לָהֶם אִם שְׁגוּרָה תִּפְּלֵתִי
בְּפִי יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁהוּא מְקַבֵּל וְאִם
10 לֹא יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁהוּא מְטוֹרֵף:

*פר' *ו' *הלכ' *ה'

משנה א'

כִּיצַד מְבָרְכִין עַל הַפִּירוֹת עַל
פִּירוֹת הָאֵילָן הוּא אוֹ' בּוֹרָא פְּרֵי
15 הָעֵץ חוּץ מִן הַיֵּין שֶׁעַל הַיֵּין הוּא
אוֹמֵר בּוֹרָא פְּרֵי הַגָּפֶן וְעַל פִּירוֹת
הָאֶרֶץ הוּא אוֹ' בּוֹרָא פְּרֵי הָאֲדָמָה
חוּץ מִן הַפֶּת שֶׁעַל הַפֶּת הוּא אוֹמֵר
הַמוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאֶרֶץ וְעַל
20 הַיִּרְקוֹת הוּא אוֹמֵר בּוֹרָא פְּרֵי
הָאֲדָמָה ר' יוּדָה אוֹמֵר בּוֹרָא מִיְנֵי
דְּשִׂאִים:

3 ואם] אם (מ) 4 לשולחיו] + לפי (מ); + מפני (ב) 5 חנינא] חנינ' (מ); חנינא (ק)
דוסה] דוסא (פ מ ב) 7 חיי] חיי[ה] (א) 8 תפילתין] תפילתו (פ) 9 שהוא מקובל]
שמקובל (מ) 10 שהוא מטורף] שמתורף (מ) 14 הוא או' בורא] אומר (מ) הוא או' -
(ב) 15 הוא] - (ב) 16 ועל] על (ק) 17 הוא או' - (מ ב) 18 הוא אומ' מברך (מ)
19 ועל] על (ק) 20 הוא] - (מ ב) 21 יודה] י(ה)ודה (א); יהודה (פ ק מ ב)

קטעים:

משנה ב'

משנה ב

*ב' מזכירין גבורות גשמים
 בתחיית המתים ושואלים גשמים
 בברכת השנים והבדלה בחונן
 הדעת ר' עקיבה אומ' אומרה
 ברכה רביעית לעצמה ר' אליעזר
 אומ' בהודייה: 5

מזכירין גבורות גשמים בתחית
 המתים, ושואלין הגשמים בברכת
 השנים, והבדלה בחונן הדעת. רבי
 עקיבא אומר, אומרה ברכה
 רביעית בפני עצמה. רבי אליעזר
 אומר, בהודאה:

משנה ג'

משנה ג

*ג' האומר על קן ציפור יגיעו
 רחמיה ועל טוב יזכר שמך מודים
 מודים משתקים אותו העובר לפני
 התיבה וטעה יעבור אחר תחתיו
 לא יהי סורבן באותה שעה מניין
 הוא מתחיל מתחילת הברכה
 שטעה זה: 10 15

האומר על קן צפור יגיעו רחמיה,
 ועל טוב יזכר שמך, מודים מודים,
 משתקין אותו. העובר לפני התיבה
 וטעה, יעבר אחר תחתיו, ולא יהא
 סרבן באותה שעה. מנין הוא
 מתחיל, מתחילת הברכה שטעה
 בה:

משנה ד*'

משנה ד

העובר לפני התיבה לא יענה אחר
 הכהנים אמן מפני הטירוף ואם אין
 שם כהן אלא הוא לא ישא את
 כפיו ואם אבטחתו היא שהוא
 נושא את כפיו וחוזר לתפילתו
 רשיי: 20

העובר לפני התיבה, לא יענה אחר
 הכהנים אמן, מפני הטירוף. ואם
 אין שם כהן אלא הוא, לא ישא את
 כפיו. ואם הבטחתו שהוא נושא את
 כפיו וחוזר לתפלתו, רשאי:

3 גשמים] את הגשמים (פ מ ב) 6 לעצמה] ב(פני) עצמה (מ); בפני עצמה (ב); בעצמה
 (פ ק) 7 בהודייה] בהודאה (מ ב) 9 *ג' + האומר יברך טובים הרי זה דרך מינות (מ)
 יגיעו] יאגיעו (א) 13 לא] ולא (מ ב) יהי] יהא (פ ק ב); יהיה (מ) סורבן] מסרב (מ)
 מניין] מהיכן (מ); ומנין (ק) 14 הברכה] ברכה (ק) 15 זה] בה (ב) 18 מפני] - (ק)
 ואם] אם (ק) 20 ואם] אם (ק) אבטחתו] הבטחתו (פ ק מ ב) היא שהוא] - (מ) היא]-
 (ב); ה[וי]איא (א) 21 נושא] שנוש' (מ) 22 רשיי] רשאי (ק מ ב)

קטעים:

משנה ו

היה יושב בפסינה או בקרון או באסדה, יכוון את לבו כנגד בית קדש הקדשים:

משנה ו'

*ו' היה יושב בפסינה או באסדה יכוון את לבו כנגד בית קדש הקדשים

משנה ז

רבי אלעזר בן עזריה אומר, אין תפילת המוספים אלא בחבר עיר. וחכמים אמרים, בחבר עיר ושלא בחבר עיר. רבי יהודה אומר משמו, כל מקום שיש חבר עיר, היחיד פטור מתפילת המוספין:

משנה ז'

ר' אלעזר בן עזריה אומר אין תפילת המוספים אלא בחבר עיר וחכמ' אומר בחבר עיר ושלא בחבר עיר ר' יהודה אומר משמו כל מקום שיש חבר עיר היחיד פטור מתפילת המוספין:

5

10

פרק ה'

*פר' *ה' *הלכ' *ז'

משנה א

אין עומדין להתפלל אלא מתוך כבוד ראש חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת ומתפללים כדי שיכוונו את לבם למקום. אפילו המלך שואל בשלומו, לא ישיבנו ואפילו נחש פרוה על עקיבו, לא יפסיק:

משנה א'

אין עומדין להתפלל אלא מתוך כבוד ראש חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת ומתפללים כדי שיכוונו את לבם למקום ואפילו המלך שואל בשלומו לא ישיבנו ואפילו נחש פרוה על עקיבו לא יפסיק:

15

20

2 יושב מהלך (מ) בספינה] + (א) בקרון (א); + או בקרון (ב) באסדה] בסדא (פ) 3 כנגד]- (ק) קדש קדשי (מ) 6 אלעזר] לעזר (פ) 8 וחכמ' והרב (ק) 10 היחיד] יחיד (מ) 17 למקום] לאביהם שבשמים (מ) ואפילו] אפילו (פ ק ב) 18 המלך] מלך (פ) 19 אפילו] ואפילו (פ מ ב)

קטעים:

משנה ג'

משנה ג

*ג' רבן גמליא' אומ' בכל יום אדם
מתפלל שמונה עשרה ר' יהושע
אומ' מעין שמונה עשרה ר' עקיבה
אומ' אם שגרה תפלתו בפיו
מתפלל שמונה עשרה ואם לאו
מעין שמונה עשרה:

5

רבן גמליאל אומר, בכל יום
מתפלל אדם שמונה עשרה. רבי
יהושע אומר, מעין שמונה עשרה.
רבי עקיבא אומר, אם שגרה
תפלתו בפיו, יתפלל שמונה עשרה
ואם לאו, מעין שמונה עשרה:

משנה ד'

משנה ד

*ד' ר' אליעזר אומ' העושה
תפלתו קבע אין תפלתו תחוננים
ר' יהושע אומ' המהלך במקום
סכנה מתפלל תפילה קצרה מעין
שמונה עשרה ואומ' הושע יי את
עמך את ישראל כל פרשת העבור
צורכיהם מלפניך ברוך אתה יי
שומע תפילה:

10

15

רבי אליעזר אומר, העושה תפלתו
קבע, אין תפלתו תחוננים. רבי
יהושע אומר, המהלך במקום
סכנה, מתפלל תפילה קצרה.
אומר, הושע השם את עמך את
שארית ישראל, בכל פרשת
העבור יהיו צרכיהם לפניך. ברוך
אתה ה' שומע תפילה:

משנה ה'

משנה ה

*ה' היה רכוב על החמור ירד אם
אינו יכול לירד יחזיר את פניו אם
אינו יכול להחזיר את פניו יכוון
את לבו כנגד בית קודשי הקדשים:

20

היה רוכב על החמור, ירד. ואם
אינו יכול לירד, יחזיר את פניו,
ואם אינו יכול להחזיר את פניו,
יכוון את לבו כנגד בית קדש
הקדשים:

3-2 אדם מתפלל] <-> (מ ב) 4 ר' ור' (פ) עקיבה] יהושע (ק) 6 מתפלל] יתפלל
(ב) 13-12 מעין שמונה עשרה]- (מ ב); [] (א) 13 ואומ' אומר (ב) יי' השם (ב)
14 את ישראל]- (מ) את] + שארית (ק ב) כל] בכל (ב); וכל (ק מ) הציבור]
הצ[ע]יבור [העבר] (א); העיבור (ק מ ב) 15 מלפניך] לפניך (מ ב) 16 תפילה]
+ ותחוננים (פ) 18 רכוב] רוכב (ק מ ב) אם] ואם (ב) 19 יחזיר] יחזור (מ) פניו]
+ למורח (מ) אם] ואם (פ מ ב) 20 להחזיר] להחזור (מ) 21 בית] (בית) (א)
קודש] קדש (ק ב); קודשין] (א)

קטעים:

משנה ו'

משנה ו'

*ו' זב שראה קרי והנידה שפלטה שכבת זרע, והמשמשת שראת נידה צריכין טבילה ר' יהודה פוטר:

זב שראה קרי, ונידה שפלטה שכבת זרע, והמשמשת שראתה נידה, צריכין טבילה, ורבי יהודה פוטר:

5 *פר' (ד') *הלכ' *ו'

פרק ד'

משנה א'

משנה א'

10 תפילת השחר עד חצות ר' יהודה אומ' עד ארבע שעות תפילת המנחה עד הערב ר' יהודה אומ' עד פלג המנחה תפילת הערב אין לה קבע ושלמוספים כל היום:

תפילת השחר, עד חצות. רבי יהודה אומר, עד ארבע שעות. תפילת המנחה עד הערב. רבי יהודה אומר, עד פלג המנחה. תפילת הערב אין לה קבע. ושל מוספין כל היום. רבי יהודה אומר, עד שבע שעות:

משנה ב'

משנה ב'

15 *ב' ר' נחונייא בן הקנה היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש וביציאתו תפילה קצרה אמרו לו מה מקום לתפילה זו אמ' להם בכניסתי אני מתפלל שלא תארע תקלה על ידי וביציאתי אני גותן הודייה על חלקי:

רבי נחונייא בן הקנה היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש וביציאתו תפילה קצרה. אמרו לו, מה מקום לתפילה זו. אמר להם, בכניסתי אני מתפלל שלא תארע תקלה על ידי, וביציאתי אני גותן הודייה על חלקי:

2 (והנידה) ונדה (מ ב) 3 שראת] וראתה (מ); שראתה (ב) 4 ר' ורבי (ב) 7 ר' ור' (מ) 9 יהודה] יודה (ק) 11 היום] + (ר' יהודה אומ' עד שבע שעות) (א); + כולו (מ); + רבי יהודה אומר עד שבע שעות (מ ב) 13 נחונייא] נחוניה (פ ק) 15 וביציאתו] + וביציאתו (א); + היה מתפלל (מ) לון] + תלמי' (מ) 16 לתפילה] תפילה (מ) 17 מתפלל] + תפילה (מ) תארע] יארע (מ) 19 הודייה] הודאה (מ)

קטעים:

משנה ג'

משנה ג

*ג' נְשִׁים וְעַבְדִּים וְקַטְנִים פְּטוּרִים
מִקְרִיאת שְׁמַע וּמִן הַתְּפִילָּה וְחַיִּיבִין
בַּתְּפִילָּה וּבַמְזוּזָה וּבַבְּרַכּוֹת הַמְּזוּזָה:

נְשִׁים וְעַבְדִּים וְקַטְנִים פְּטוּרִין
מִקְרִיאת שְׁמַע וּמִן הַתְּפִילָּה, וְחַיִּיבִין
בַּתְּפִילָּה וּבַמְזוּזָה וּבַבְּרַכּוֹת הַמְּזוּזָה:

משנה ד'

משנה ד

*ג' בְּעַל קְרִי מְהֵרָהּ בְּלִבּוֹ וְאִינוּ
מְבָרְךְ לֹא לְפָנֶיהָ וְלֹא לְאַחֲרֶיהָ וְעַל
הַמְּזוּזָה מְבָרְךְ לְאַחֲרָיו וְאִינוּ מְבָרְךְ
לְפָנָיו ר' יְהוּדָה אָמַר מְבָרְךְ
לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ: 10

בְּעַל קְרִי מְהֵרָהּ בְּלִבּוֹ וְאִינוּ
מְבָרְךְ, לֹא לְפָנֶיהָ וְלֹא לְאַחֲרֶיהָ.
וְעַל הַמְּזוּזָה מְבָרְךְ לְאַחֲרָיו, וְאִינוּ
מְבָרְךְ לְפָנָיו. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר,
מְבָרְךְ לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ:

משנה ה'

משנה ה

*ה' הִיא עוֹמֵד בַּתְּפִילָּה וְנֹזֵקֵר
שֶׁהוּא בְּעַל קְרִי לֹא יִפְסִיק אֲלֵא
יִקְצֹר יָרֵד לְטָבוֹל אִם יָכוֹל לְעֵלוֹת
וְלִהְתַּפְּסוֹת וְלִקְרֹאוֹת עַד שֶׁלֹּא תִגָּץ 15
הַחֲמָה יַעֲלֶה וְיִתְפַּסֵּה וְיִקְרָא וְאִם
לֹא יִתְפַּסֵּה בְּמִים וְיִקְרָא אֲבָל לֹא
יִתְפַּסֵּה לֹא בְּמִים הֲרַעִים וְלֹא בְּמִי
הַמְּשֻׁרָה עַד שֶׁיִּטִּיל לְתוֹכָן מִים
כַּמָּה יִרְחִיק מִהֶן מִן הַצּוֹאָה אַרְבַּע 20
אֲמוֹת:

הִיא עוֹמֵד בַּתְּפִילָּה, וְנֹזֵקֵר שֶׁהוּא
בְּעַל קְרִי, לֹא יִפְסִיק, אֲלֵא יִקְצֹר.
יָרֵד לְטָבוֹל, אִם יָכוֹל לְעֵלוֹת
וְלִהְתַּפְּסוֹת וְלִקְרֹאוֹת עַד שֶׁלֹּא תִגָּץ
הַחֲמָה, יַעֲלֶה וְיִתְפַּסֵּה וְיִקְרָא וְאִם
לֹא, יִתְפַּסֵּה בְּמִים וְיִקְרָא. אֲבָל לֹא
יִתְפַּסֵּה, לֹא בְּמִים הֲרַעִים וְלֹא בְּמִי
הַמְּשֻׁרָה, עַד שֶׁיִּטִּיל לְתוֹכָן מִים.
וְכַמָּה יִרְחִיק מֵהֶם וּמִן הַצּוֹאָה,
אַרְבַּע אֲמוֹת:

2 ועבדים] עבדים (ק) פטורין] פטורין] (ם) (א) 3 מקריית] מקריאת (ב)
15 ולקראות]- (מ); ולקרות (פ ק ב) תנין] יעלה הנץ (מ) 16 ויקרא] ויקרה (פ)
17 ויקרא] ויקרה (פ) אבל]- (פ) 18 יתכסה]+ [אבל] (א) 19 לתוכן] לתוכו (מ)
20 כמה] וכמה (ק מ ב) מן] ומן (פ ק מ ב)

קטעים:

משנה ח

חָתַן אִם רֹצֵה לְקָרוֹת קָרִיאת שְׁמַע
לַיְלָה הָרִאשׁוֹן, קוֹרֵא. רַבֵּן שְׁמַעוֹן
בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, לֹא כָל הָרוֹצֵה
לִטּוֹל אֶת הַשֵּׁם יְטוֹל:

משנה ח'

*ט' חָתַן אִם רֹצֵה לְקָרוֹת אֶת שְׁמַע
בְּלַיְלָה הָרִאשׁוֹן קוֹרֵא רַבֵּן שְׁמַעוֹן
בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לֹא כָל הָרוֹצֵה
לִטּוֹל אֶת הַשֵּׁם יְטוֹל: 5

פרק ג'

*פר' ג' *הלכ' ט'

משנה א

מִי שְׁמַתוֹ מוּטָל לְפָנָיו, פְּטוֹר
מִקְרִיאת שְׁמַע, וּמִן הַתְּפִלָּה וּמִן
הַתְּפִלִּין. נוֹשְׂאֵי הַמָּטָה וְחִלּוּפֵיהֶן
וְחִלּוּפֵי חִלּוּפֵיהֶן, אֶת שְׁלֻפְנֵי הַמָּטָה
וְאֶת שְׁלֹאֲחֵר הַמָּטָה, אֶת שְׁלֻפְנֵי
צוּרָה בְּהֵן פְּטוּרִין, וְאֶת שְׂאִין לְמָטָה
צוּרָה בְּהֵן חִיבִין. אֵלוֹ וְאֵלוֹ פְּטוּרִין
מִן הַתְּפִלָּה:

משנה א'

מִי שְׁמַתוֹ מוּטָל לְפָנָיו פְּטוֹר
מִקְרִיאת שְׁמַע וּמִן הַתְּפִלִּין נוֹשְׂאֵי
הַמָּטָה וְחִלּוּפֵיהֶן וְחִלּוּפֵי
10 חִלּוּפֵיהֶן אֶת שְׁלֻפְנֵי הַמָּטָה וְאֶת
שְׁלֹאֲחֵר הַמָּטָה אֶת שְׁלֻפְנֵי הַמָּטָה
צוּרָה בְּהֵן פְּטוּרִין וְאֶת שְׂאִין
לְמִיטָה צוּרָה בְּהֵן חִיבִין אֵלוֹ
15 וְאֵלוֹ פְּטוּרִין מִן הַתְּפִלָּה:

משנה ב

קָבְרוּ אֶת הַמֵּת וְחִזְרוּ, אִם יְכוּלִין
לְהִתְחִיל וְלִגְמֹר עַד שֶׁלֹּא יִגִּיעוּ
לְשׁוֹרָה, יִתְחִילוּ וְאִם לֹא, לֹא
יִתְחִילוּ. הַעוֹמְדִים בְּשׁוֹרָה,
הַפְּנִימִים פְּטוּרִין, וְהַחִיצוֹנִים חִיבִין:

משנה ב'

*ב' קָבְרוּ אֶת הַמֵּת וְחִזְרוּ אִם
יְכוּלִין לְהִתְחִיל וְלִגְמֹר עַד שֶׁלֹּא
יִגִּיעוּ לְשׁוֹרָה יִתְחִילוּ וְאִם לֹא לֹא
20 יִתְחִילוּ הַעוֹמְדִין בְּשׁוֹרָה הַפְּנִימִין
פְּטוּרִין וְהַחִיצוֹנִין חִיבִין:

2 את] קריאת (ב) 3 בלילה] לילה (מ ב) הראשון] הראשונה (מ) רבן שמעון בן < >
(א) 4 גמליא' (גמליא') (א) 5 ליטול] + לו (פ ק) 8 מקריית] מקריאת (ב) 9 ומן]
+ התפילה ומן (ב) 12 המטה] + (גא' את שלמטה) (א) שלפני המטה] שלמטה (ק מ ב)
13-14 פטורין בהן] - (ק) 13 פטורין] + (גא' ואת שלאחר המטה) (א) שאין] שלאחר
(פ) 14 למיטה] המיטה (פ) 21 והחיצונין] החיצונין (ק)

קטעים:

משנה ה

חָתַן פְּטוֹר מִקְרִיאת שְׁמַע בְּלִילָה
הָרֵאשׁוֹן עַד מוֹצְאֵי שַׁבָּת, אִם לֹא
עָשָׂה מַעֲשֵׂה. מַעֲשֵׂה בְּרַבֵּן גְּמֻלְיָאֵל
שֶׁקְרָא בְּלִילָה הָרֵאשׁוֹן שְׁנֵשָׂא.
אָמְרוּ לוֹ תַלְמִידָיו, לֹא לְמַדְתָּנוּ,
רַבְּנוּ, שֶׁחָתַן פְּטוֹר מִקְרִיאת שְׁמַע
בְּלִילָה הָרֵאשׁוֹן. אָמַר לָהֶם, אֵינִי
שׁוֹמֵעַ לָכֶם לְבַטֵּל מִמֶּנִּי מַלְכוּת
שָׁמַיִם אֲפִלוּ שְׁעָה אַחַת:

משנה ו

רַחֵץ בְּלִילָה הָרֵאשׁוֹן שְׁמַתָּה אֲשֶׁתּוֹ.
אָמְרוּ לוֹ תַלְמִידָיו, לֹא לְמַדְתָּנוּ,
רַבְּנוּ, שֶׁאַבֵּל אָסוּר לְרַחֵץ. אָמַר
לָהֶם, אֵינִי כֹשֶׁאֵר כָּל אָדָם,
אֲסֻטְנִס אֲנִי:

משנה ז

וּכְשִׁמַּת טָבִי עֲבָדוּ, קִבַּל עָלָיו
תְּנַחוּמִין. אָמְרוּ לוֹ תַלְמִידָיו, לֹא
לְמַדְתָּנוּ, רַבְּנוּ, שֶׁאֵין מְקַבְּלִין
תְּנַחוּמִין עַל הָעֲבָדִים. אָמַר לָהֶם,
אֵין טָבִי עֲבָדִי כֹשֶׁאֵר כָּל הָעֲבָדִים,
כֹּשֶׁר הָיָה:

משנה ה'

*ו' חָתַן פְּטוֹר מִקְרִיית שְׁמַע בְּלִילָה
הָרֵאשׁוֹן וְעַד מוֹצְאֵי שַׁבָּת אִם לֹא
עָשָׂה מַעֲשֵׂה מַעֲשֵׂה בְּרַבֵּן גְּמֻלְיָאֵל
שֶׁנִּשְׂא וְקָרָא בְּלִילָה שְׁנֵשָׂא אָמְרוּ לוֹ
לֹא לְיַמְדָּתָנוּ שֶׁחָתַן פְּטוֹר מִקְרִית
שְׁמַע בְּלִילָה הָרֵאשׁוֹן אָמַר לָהֶן אֵינִי
שׁוֹמֵעַ לָכֶם לְבַטֵּל מִמֶּנִּי מַלְכוּת
שָׁמַיִם שְׁעָה אַחַת:

משנה ו'

*ז' רַחֵץ בְּלִילָה הָרֵאשׁוֹן שְׁמַתָּה
אֲשֶׁתּוֹ אָמְרוּ לוֹ לֹא לְיַמְדָּתָנוּ שֶׁאַבֵּל
אָסוּר מִלְּרַחוּץ אָמַר לָהֶם אֵינִי
כֹשֶׁאֵר כָּל הָאָדָם אֲסֻטְנִס אֲנִי:

משנה ז'

*ח' וּכְשִׁמַּת טָבִי עֲבָדוּ קִיבַל עָלָיו
תְּנַחוּמִים אָמְרוּ לוֹ לֹא לְיַמְדָּתָנוּ
שֶׁאֵין מְקַבְּלִין תְּנַחוּמִין עַל הָעֲבָדִים
אָמַר לָהֶם אֵין טָבִי עֲבָדִי כֹשֶׁאֵר כָּל
הָעֲבָדִים כֹּשֶׁר הָיָה:

2 מקריית שמע] מק"ש (מ) מקריית] מקריאת (ב) 3 הראשון] הראשונה (מ) ועד] עד (מ ב) 5 שנשא וקרא] שקרא (ב) בלילה] + הראשון (ב); + ראשונה (מ) שנשא שנשאה (מ) לו] + תלמידיו (מ ב) 6 לימדתנו] + רבנו (מ ב) 6-7 מקריית שמע] מק"ש (מ) 6 מקריית] מקריאת (ב) 7 הראשון] ראשונה (מ) 9 שמים] + אפילו (מ ב) 11 הראשון] הראשונה (מ) 12 לו] + תלמידיו (ב) לימדתנו] + רבנו (ב) 13 מלרחוץ] לרחץ (ב); לרחוץ (פ) 14 כל האדם] בני אדם (מ) האדם] אדם (ק ב) אסטנס] אסטנס (פ) 17 לו] + תלמידיו (ב) לימדתנו] + רבנו (ב)

קטעים:

משנה ב'

משנה ב

אלו הן בין הפרקים, בין ברכה
ראשונה לשנייה, בין שניה לשמע,
ובין שמע לזהיה אם שמע, בין
וזהיה אם שמע לויאמר, בין ויאמר
לאמת ויצ"ב. רבי יהודה אומר,
בין ויאמר לאמת ויצ"ב לא יפסיק.
אמר רבי יהושע בן קרחה, למה
קדמה שמע לזהיה אם שמע, אלא
כדי שיקבל עליו על מלכות שמים
תחלה, ואחר כך יקבל עליו על
מצות. וזהיה אם שמע לויאמר,
שוהיה אם שמע נוהג ביום ובלילה,
ויאמר אינו נוהג אלא ביום:

*ב' אלו הן הפרקים בין ברכה
הראשונה לשנייה ובין שנייה
לשמע ובין שמע לזהיה אם שמע
בין וזהיה אם שמע לויאמר בין
5 ויאמר לאמת ויצ"ב ר' יהודה אומ'
בין ויאמר לאמת ויצ"ב לא יפסיק:
*ג' אמ' ר' יהושע בן קרחה ולמה
קדמה שמע לזהיה אם שמע אלא
10 יקבל עליו מלכות שמים תחילה
ואחר כך יקבל עליו עול מצוות
וזהיה אם שמע לויאמר שוהיה אם
שמע נוהג ביום ובלילה ויאמר
אינו נוהג אלא ביום:

משנה ג'

משנה ג

הקורא את שמע ולא השמיע
לאזנו, יצא. רבי יוסי אומר, לא
יצא. קרא ולא דקדק באתותיה,
רבי יוסי אומר יצא, רבי יהודה
אומר לא יצא. הקורא למפרע, לא
יצא. קרא וטעה, יחזור למקום
שטעה:

*ד' הקורא את שמע ולא השמיע
לאזנו יצא ר' יוסה אומ' לא יצא
קרא ולא דיקדק באתותיה ר' יוסה
אומ' יצא ר' יהודה אומ' לא יצא
20 הקורא למפרע לא יצא קרא וטעה
יחזור למקום שטעה:

משנה ד'

משנה ד

האמנים קורין בראש האילן או
בראש הנדבך, מה שאינן רשאים
לעשות כן בתפילה:

*ה' האמנים קורין בראש האילן
או בראש הנדבך מה שאינן רשאים
לעשות כן בתפילה: 25

2 הן] + בין (פ ק מ ב) 3 הראשונה] ראשונה (פ ק מ ב) ובין] בין (פ ב) 4 ובין] בין
(פ) 5 בין] ובין (ק) 7 בין] בין (א) 8 ולמה] למה (ק מ ב) 9 קדמה] + פרשת (מ)
אלא] + כדי (מ ב) 10 יקבל] שיקבל (פ ק מ ב) עליו] + על (ב) תחילה ואחר כך]
ואחרן (מ) 17 יוסה] יוסי (פ ק) 18 באתותיה] באתיתיה (פ) יוסה] יוסי (פ)
19 ר' ורבי (פ) 24 או בראש] ובראש (מ) רשאים] רשאים (פ ק מ ב)

קטעים:

משנה ה'

משנה ה

*יא' מזכירין יציאת מצרים
 בלילות אמ' ר' אלעזר בן עזריה
 הרי אני כבן שבועים שנה ולא
 זכיתי שתאמר יציאת מצרים
 5 בלילות עד שדרשה בן זומה שנ'
 למען תזכור את יום צאתך מארץ
 מצר' כל ימי חייך: ימי חייך
 הימים כל ימי חייך הלילות
 10 וחכמים אומ' ימי חייך העולם הזה
 כל ימי חייך להביא את ימות
 המשיח:

מזכירין יציאת מצרים בלילות.
 אמר רבי אלעזר בן עזריה, הרי
 אני כבן שבועים שנה, ולא זכיתי
 שתאמר יציאת מצרים בלילות,
 עד שדרשה בן זומה, שנאמר למען
 תזכור את יום צאתך מארץ מצרים
 כל ימי חייך. ימי חייך, הימים. כל
 ימי חייך, הלילות. וחכמים
 אומרים, ימי חייך, העולם הזה.
 כל ימי חייך, להביא לימות
 המשיח:

*פר' *ב' *הלכ' *יא'

פרק ב'

משנה א'

משנה א

15 הנה קורא בתורה והגיע זמן
 המקרא אם כיוון את לבו יצא ואם
 לאו לא יצא ובפרקים שואל מפני
 הכבוד ומשיב ובאמצע שואל מפני
 היראה ומשיב דברי ר' מאיר ר'
 20 יהודה אומ' באמצע שואל מפני
 היראה ומשיב מפני הכבוד
 ובפרקים שואל מפני הכבוד
 ומשיב שלום לכל האדם:

הנה קורא בתורה, והגיע זמן
 המקרא, אם כיון לבו, יצא. ואם
 לאו, לא יצא. בפרקים שואל מפני
 הכבוד ומשיב, ובאמצע שואל
 מפני היראה ומשיב, דברי רבי
 מאיר. רבי יהודה אומר, באמצע
 שואל מפני היראה, ומשיב מפני
 הכבוד, בפרקים שואל מפני
 הכבוד, ומשיב שלום לכל אדם:

2 מזכירין] + [יציאת] (א) 3 אלעזר] לעזר (ק) בן עזריה] - (מ) 4 ולא] לא (ק)
 9 ימי חייך] - (מ) 10 בעולם] העולם (פ מ ב) הזה] + (העולם הבא) (א) 11 ימי
 חייך] - (מ) את ימות] לימות (מ ב) 16 את] - (פ מ ב); אל (ק) 17 ובפרקים]
 בפרקים (מ ב) 20 יהודה] יודה (ק) 22 ובפרקים] בפרקים (ב) 23 לכל] כל (ק)
 האדם] אדם (פ ק מ ב)

קטעים:

לְעִמּוּד בְּשְׁלוֹשׁ שָׁעוֹת. הַקּוֹרֵא מִכָּאן
וְאֵילָף לֹא הִפְסִיד כְּאָדָם הַקּוֹרֵא
בַתּוֹרָה:

לְעִמּוּד בְּשְׁלוֹשׁ שָׁעוֹת הַקּוֹרֵא מִכָּן
וְאֵילָף לֹא הִפְסִיד כְּאָדָם שֶׁהוּא
קוֹרֵא בַתּוֹרָה:

משנה ג

משנה ג'

בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים, בְּעֶרְב כָּל אָדָם
יֵטוּ וַיִּקְרְאוּ, וּבִבְקֹר יַעֲמְדוּ, שְׁנֹאֲמַר
וּבְשִׁכְבָּהּ וּבְקוּמָהּ. וּבֵית הַלֵּל
אוֹמְרִים, כָּל אָדָם קוֹרֵא כְּדֶרֶךְוּ,
שְׁנֹאֲמַר וּבִלְכֻתָּהּ בְּדֶרֶךְ. אִם כֵּן,
לָמָּה נֹאמַר וּבְשִׁכְבָּהּ וּבְקוּמָהּ,
בְּשַׁעַה שׁוֹכְבִים אָדָם שׁוֹכְבִים, וּבְשַׁעַה
שׁוֹכְבִים אָדָם עוֹמְדִים. אָמַר רַבִּי
טַרְפוּן, אֲנִי הֵייתִי בָּא בְּדֶרֶךְ,
וְהִטַּתִּי לְקִרְוֹת, כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי,
וּסְכַנְתִּי בַעֲצָמַי מִפְּנֵי הַלְּסָטִים.
אָמְרוּ לוֹ, כִּדֵּי הֵייתָ לְחֹב בַּעֲצָמָהּ,
שֶׁעֲבַרְתָּה עַל דְּבַרֵי בֵּית הַלֵּל:

5 *ח' בֵּית שְׁמַי אוֹמ' בְּעֶרְב כָּל אָדָם
יֵטוּ וַיִּקְרְאוּ וּבִבְקֹר יַעֲמְדוּ שְׁנ'
בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוּמָהּ בֵּית הַלֵּל אוֹמ' כָּל
אִדוּ קוֹרִין כְּדֶרֶךְוּ שְׁנ' וּבִלְכֻתָּהּ
בְּדֶרֶךְ אִם כֵּן לָמָּה נֹאמַר בְּשִׁכְבָּהּ
10 וּבְקוּמָהּ אֵלָּא בְּשַׁעַה שְׁדֶרֶךְ שׁוֹכְבִי
אָדָם שׁוֹכְבִים וּבְשַׁעַה שְׁדֶרֶךְ שׁוֹכְבִי
אָדָם עוֹמְדִין: *ט' אָמ' ר' טַרְפוּן
אֲנִי הֵייתִי בָּא בְּדֶרֶךְ וְהִטַּתִּי
לְקִרְוֹת כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַי וּסְכַנְתִּי
15 בַעֲצָמַי מִפְּנֵי הַלְּסָטִים אָמְרוּ לוֹ
כְּדֵי הֵייתָ לְחֹב בַּעֲצָמָהּ
שֶׁעֲבַרְתָּה עַל דְּבַרֵי בֵּית הַלֵּל:

משנה ד

משנה ד'

בְּשַׁחַר מְבַרֵךְ שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ וְאַחַת
לְאַחֶרֶיהָ, וּבְעֶרְב שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ
וְשְׁתֵּים לְאַחֶרֶיהָ. אַחַת אַרְכָּה וְאַחַת
קְצָרָה. מְקוֹם שֶׁאָמְרוּ לְהֶאֱרִיךְ,
אֵינוֹ רְשָׁאֵי לְקַצֵּר. לְקַצֵּר, אֵינוֹ
רְשָׁאֵי לְהֶאֱרִיךְ. לְחַתֵּם, אֵינוֹ רְשָׁאֵי
שְׁלֵא לְחַתֵּם. וְשְׁלֵא לְחַתֵּם, אֵינוֹ
רְשָׁאֵי לְחַתֵּם:

20 *י' בְּשַׁחַר מְבַרֵךְ שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ
וְאַחַת לְאַחֶרֶיהָ בְּעֶרְב מְבַרֵךְ שְׁתֵּים
לְפָנֶיהָ וְשְׁתֵּים לְאַחֶרֶיהָ אַחַת
אֲרוּכָה וְאַחַת קְצָרָה מְקוֹם שֶׁאָמְרוּ
לְהֶאֱרִיךְ אֵינוֹ רְשָׁאֵי לְקַצֵּר לְקַצֵּר
אֵינוֹ רְשָׁאֵי לְהֶאֱרִיךְ לְחַתֵּם אֵינוֹ
25 רְשָׁאֵי שְׁלֵא לְחַתֵּם שְׁלֵא לְחַתֵּם
אֵינוֹ רְשָׁאֵי לְחַתֵּם:

1 מכן] מיכן (ק); מכאן (מ ב) 2 ואילך] ואי־אלך (א); והלך (פ) 3-2 שהוא קורא
הקורא (ב) 5 שמי] שמאי (ק) כל אדם] (א) 6 ויקרו] ויקראו (ב) 7 בשכבך]
ובשכבך (פ ב) בית] ובית (פ ב) 8 אדו] אדו] (א) (א) (א); אדם (פ ק מ ב) קורין] קורא
(ב) כדרכו] כדרכו (ב) 9 בשכבך] ובשכבך (ב) 10 אלא]- (מ ב) שדרך]- (מ ב)
שבני] שבני (א); בני (פ ק) 11 שדרך]- (מ ב) שבני] שבני (א); בני (פ ק) 14 שמי]
שמאי (ק) 15 לו]- (ק) 16 הייתה] הייתה (ב) 17 שעברתה] שעברת (ב) בית]
בין] (ת) (א) 20 בערב] (ו) בערב (א); ובערב (פ מ ב) מברך]- (ב) 23 רשין] רשאי
(ק מ) לקצר] + מקו' שאמרו (מ) 24 רשין] רשאי (ק מ) 25 רשין] רשאי (ק מ ב)
שלא] (ו) שלא (א); ושלא (פ מ ב) 26 רשין] רשאי (ק מ ב)

קטעים:

*ברכות

*פירקא *א'

משנה א'

מֵאֲמַתִּי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּעַרְבִים
 5 מְשַׁעָה שֶׁהַפְּהָגִים וְכֹנְסִים לֹא כָל
 בְּתֵרוּמָתָן עַד סוּף הָאֲשִׁמּוּרָת
 הָרֵאשׁוֹנָה דְּבַרֵּי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְחַכְמֵי
 אֹמְרֵי עַד חֲצוֹת רֶבֶן גַּמְלִיאֵל אֹמְרֵי
 עַד שְׁיַעְלָה עֲמוּד הַשְּׁחַר: *ב'
 10 מְעַשֶּׂה שְׁבָאוּ בְּנֵי מִבֵּית הַמְּשֻׁתָּה
 אָמְרוּ לוֹ לֹא קָרִינוּ אֶת שְׁמַע אָמַר
 לָהֶם אִם לֹא עָלָה עֲמוּד הַשְּׁחַר
 מוֹתְרִין אַתֶּם לִיקְרוֹת: *ג' וְלֹא זֶה
 בְּלִבְד אֲלֵא כָל שְׁאֲמְרוּ חַכְמֵי עַד
 15 חֲצוֹת מִצּוֹתָן עַד שְׁיַעְלָה עֲמוּד
 הַשְּׁחַר: *ד' הַקָּטָר חֲלָבִים וְאַבְרִים
 וְאֵכִילַת פִּסְחִים מִצּוֹתָן עַד שְׁיַעְלָה
 עֲמוּד הַשְּׁחַר: *ה' כָּל הַנְּאֻכְלִים
 לְיוֹם אֶחָד מִצּוֹתָן עַד שְׁיַעְלָה
 20 עֲמוּד הַשְּׁחַר: *ו' אִם כֵּן לָמָּה אָמְרוּ
 חַכְמֵי עַד חֲצוֹת אֲלֵא לְהַרְחִיק אֶת
 הָאָדָם מִן הָעֵבִירָה:

משנה ב'

*ז' מֵאֲמַתִּי קוֹרִין אֶת שְׁמַע
 25 בְּשַׁחְרִים מְשִׁיכִירוּ בֵּין תְּכֵלֶת לְלֶבֶן
 ר' אֱלִיעֶזֶר אֹמְרֵי בֵּין תְּכֵלֶת לְפָרְתָן
 עַד הַגֵּץ הַחֲמָה ר' יְהוֹשֻׁעַ אֹמְרֵי עַד
 שְׁלֹשׁ שָׁעוֹת שְׁכֹן דֶּרֶךְ בְּנֵי מְלָכִין

ברכות דפוס

פרק א'

משנה א

מֵאֲמַתִּי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּעַרְבִית.
 מְשַׁעָה שֶׁהַפְּהָגִים וְכֹנְסִים לֹא כָל
 בְּתֵרוּמָתָן, עַד סוּף הָאֲשִׁמּוּרָה
 הָרֵאשׁוֹנָה, דְּבַרֵּי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר.
 וְחַכְמֵים אֹמְרִים, עַד חֲצוֹת. רֶבֶן
 גַּמְלִיאֵל אֹמֵר, עַד שְׁיַעְלָה עֲמוּד
 הַשְּׁחַר. מְעַשֶּׂה שְׁבָאוּ בְּנֵי מִבֵּית
 הַמְּשֻׁתָּה, אָמְרוּ לוֹ, לֹא קָרִינוּ אֶת
 שְׁמַע. אָמַר לָהֶם, אִם לֹא עָלָה
 עֲמוּד הַשְּׁחַר, חִיבִין אַתֶּם לְקָרוֹת.
 וְלֹא זֶה בְּלִבְד, אֲלֵא כָל מַה שְׁאֲמְרוּ
 חַכְמֵים עַד חֲצוֹת, מִצּוֹתָן עַד
 שְׁיַעְלָה עֲמוּד הַשְּׁחַר. הַקָּטָר חֲלָבִים
 וְאַבְרִים, מִצּוֹתָן עַד שְׁיַעְלָה עֲמוּד
 הַשְּׁחַר. וְכָל הַנְּאֻכְלִין לְיוֹם אֶחָד,
 מִצּוֹתָן עַד שְׁיַעְלָה עֲמוּד הַשְּׁחַר. אִם
 כֵּן, לָמָּה אָמְרוּ חַכְמֵים עַד חֲצוֹת,
 כִּדִּי לְהַרְחִיק אֶת הָאָדָם מִן
 הָעֵבִירָה:

משנה ב

מֵאֲמַתִּי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּשַׁחְרִית.
 מְשִׁיכִיר בֵּין תְּכֵלֶת לְלֶבֶן. רַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר, בֵּין תְּכֵלֶת לְכַרְתִּי.
 וְגוֹמְרָה עַד הַגֵּץ הַחֲמָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
 אֹמֵר, עַד שְׁלֹשׁ שָׁעוֹת, שְׁכֹן דֶּרֶךְ
 בְּנֵי מְלָכִים

4 בערבבים] בערבית (ב) 6 האשמורת] האשמורה (ב) 7 דברי רבין] דבר (א)
 13 מותרין] חייבין (ק מ ב) 14 בלבד] + שאמרו (מ) כל] + מה (ב) 17 ואכילת
 פסחים] - (ב); [] (א) 18 כל] וכל (פ ב) 20 השחר] - (ק) 21 אלא] כדי (ב)
 25 בשחרים] בשחרית (ב) משיכירון] משיכיר (ב) 26 אומ'] + משיכירו (מ) לכרתין]
 לכרתי (ב) 27 ר'] ורבי (פ)

קטעים:

מסכת ברכות

עם שינוי מבחר כ"י של ברכות